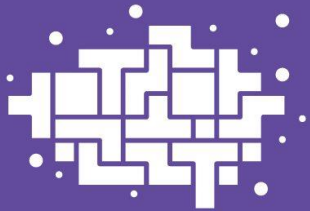

80th International Scientific
Conference of the
University of Latvia 2022

Ideoloģiski idealizētā un reālā latviešu lauku skolotāja staļinisma periodā diskurss/Discourse of Ideologically Idealized and the Real Latvian Teacher in Rural Schools under Stalinism

FLPP

FUNDAMENTAL AND
APPLIED RESEARCH
PROJECTS

UNIVERSITY OF LATVIA
**FACULTY OF
SOCIAL SCIENCES**

Vita Zelče

Faculty of Social Sciences

The Session «Perspectives of Cultural Heritage in
Educational Sciences»

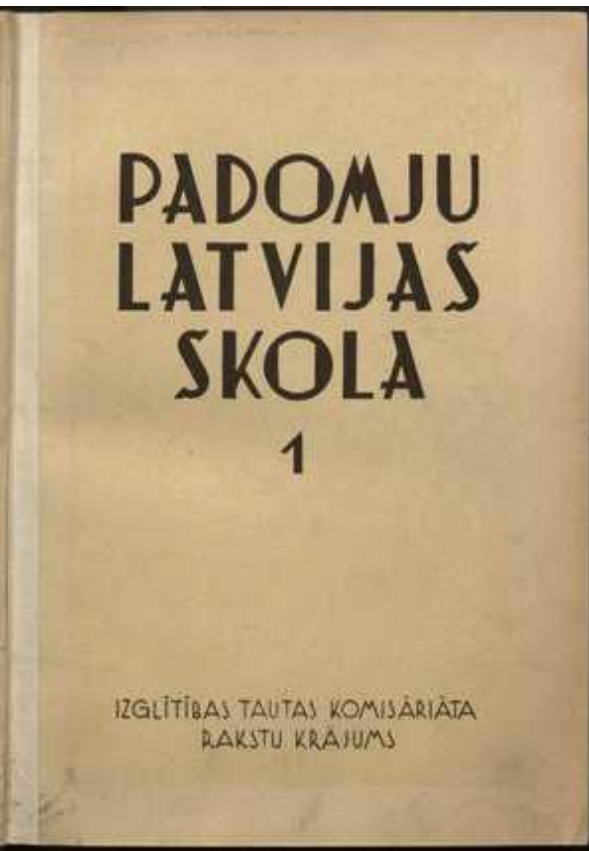
The Conference of the Faculty of Education, Psychology and Art
80th International Scientific Conference of the UL

17 February, 2022

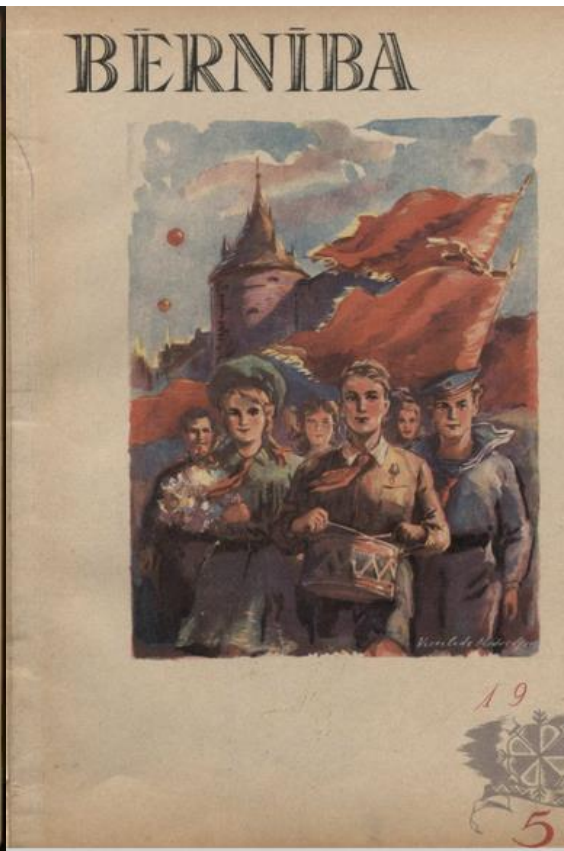
Historical and theoretical framework

- Sovietization
 - “The term “Sovietization” refers to a complex network of processes of adoption, transfer and imposition of the Soviet model of power and social structure. These processes included institutional and structural change of society, economy and state, and the restructuring of culture and education and of everyday life” (Mertelsmann 2012, 19)
- Soviet mass media (e.g., Schramm 1956, Mickiewicz 1981, Löhmus 2002)
- Soviet school, Soviet education (e.g., Builis 1977, Bleiere 2013, Krūze, Kestere, Rubene, Kalķe)

Press of the Latvian SSR

1940–1941, 1945–1963
No 1963. gada – «Skola un Ģimene»

1945–1964
No 1964. gada – «Draugs»

1946–1955

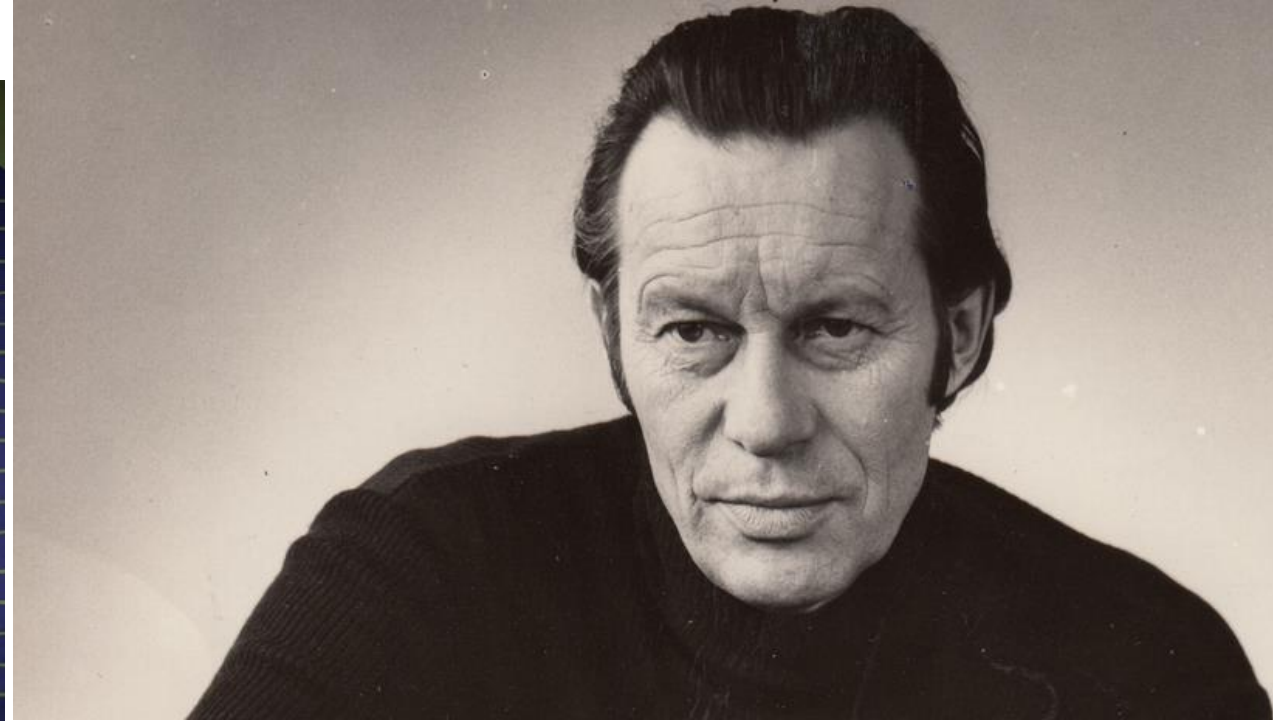
1948–1990, pārdēvēta par «Izglītību»

«Skolotāju Avīze» (Teacher's Newspaper, 1948–1990)

- Latvijas PSR Izglītības ministrijas un Izglītības, augstskolu un zinātnisko iestāžu darbinieku arodbiedrības republikāniskās komitejas laikraksts/Newspaper of the Ministry of Education of the Latvian SSR and the Republican Committee of the Trade Union of Employees of Education, Higher Education Institutions and Scientific Institutions
- Editors: Jānis Ģībietis 1948 Nr.1 (1.01)–Nr. 37 (8.09), Vilis Skultiņš 1948 Nr. 43 (20.10)–1951 Nr. 48 (30.11), Rihards Šneiders 1953 Nr. 1 (301)–1957 Nr. 48 (28.11)

Discursive Representation of Teachers

Andrejs Dripe
(1929–2013)

Research question

Kāds lauku skolotāja diskurss tiek reprezentēts «Skolotāju Avīzē» un Andreja Dripes grāmatā «Bez skaistas maskas»? /

What discourse of a rural teacher is represented in the «*Skolotāju Avīze*» and memory book «*Bez skaistas maskas*» by Dripe?

The Discourse-Historical Approach (Wodak, Meyer 2009)

Discursive strategies and their objectives

Nomination

- the labeling of social actors, objects, events, processes and action

Predication

- discursive qualification of social actors, objects, events, processes and action
- the construction of in-groups and out-groups

Argumentation

- justification and questioning of claims of truth and normative rightness

Perspectivization or discourse of representation

- framing or positioning of the speaker's point of view through the statement of assumptions

Intensification / Mitigation

- the modification of the epistemic meaning of a propositions

Metode – Diskursa vēsturiskā pieeja/Method – the discourse-historical approach

Diskursa stratēģiju īstenošana/Implementation of discourse strategies «Skolotāju Avīze»

Stratēģija/Strategy	Rezultāti / Results	
Nosaukšanas stratēģija/Nomination	<i>Skolotājs, klases audzinātājs, direktors, skolas vadītājs, inspektors</i> <i>Pionieru vadītājs</i> <i>Skolotājs aģitators</i> <i>«Skolotājs ir galvenā figūra skolā» (1948/10)</i>	<i>Teacher, class teacher, principal, head of school, inspector</i> <i>Pioneer leader</i> <i>Teacher agitator</i> <i>«The teacher is the main figure in the school» (1948/10)</i>
Apgalvojuma stratēģija/Predication	<i>Pozitīvie skolotāji, skolu direktori u.c.: ceļ kvalifikāciju un politisko izglītību, gatavojās stundām, cīnās ar nesekmību un pret kavējumiem</i> <i>Negatīvie skolotāji, direktori u.c.: rīkojas pretēji pozitīvajiem skolotājiem, kā arī paaugstina atzīmes, atkāpjas no mācību programmas, neņem vērā kritiku, neveic kontroli</i>	<i>Positive teachers, heads of school, etc.: raises qualifications and political education, prepares for classes, fights failure and delays</i> <i>Negative teachers, principals, etc. - acts against positive teachers and raises grades, do not follow the curriculum, ignores criticism, have no control</i>

Diskursa stratēģiju īstenošana/Implementation of discourse strategies

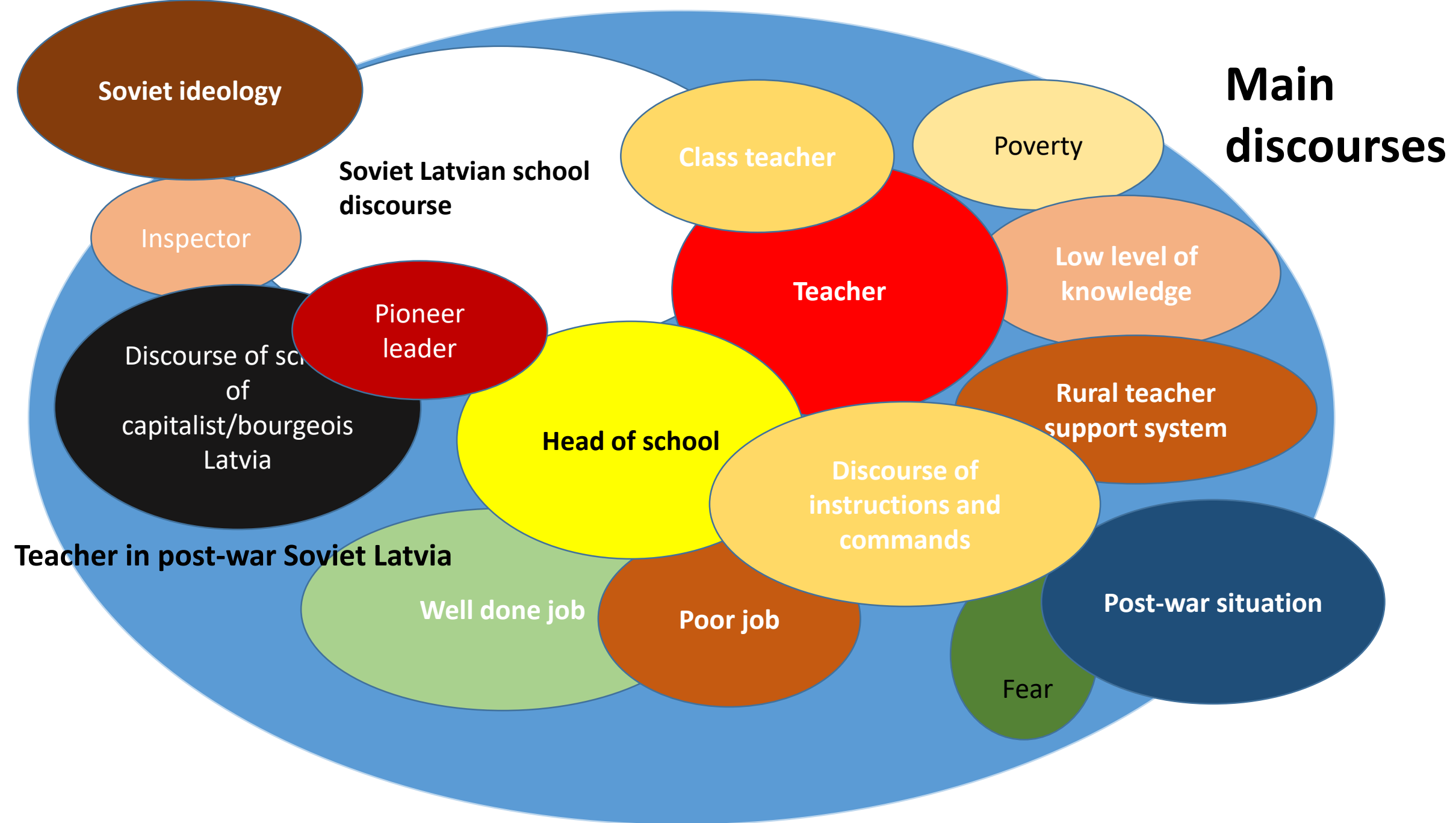
Stratēģija/Strategy	Rezultāti / Results	
Argumentācijas stratēģija/ Argumentation	<i>Piederība Padomju Savienībai uzliek milzīgus pienākumus un sniedz vēl cilvēces vēsturē nebijušas iespējas, padomju izglītība ir vislabākā izglītība.</i> <i>Idejiskais atbalsts sekošana Marksa-Engelsa-Ļeņina-Staļina mācībai</i> <i>Negatīvais iespēju un darba ietvara pretstats: kapitālistiskā vai buržuāziskā Latvija un cariskā Krievija</i>	<i>Belonging to the Soviet Union means huge responsibilities and offers unprecedented opportunities in human history, Soviet education is the best education in the world.</i> <i>The ideological support is to follow the teachings of Marx-Engels-Lenin-Stalin</i> <i>The negative contrast is the framework of opportunities and the profession: capitalist or bourgeois Latvia and tsarist Russia</i>
Perspektivizācijas un diskursa reprezentācijas diskursīvās stratēģijas/ Perspectivization, framing or discourse representation	<i>Stingra instruēšana</i> <i>Pareiza padomju terminoloģija</i> <i>Pavēles, kas jā dara</i> <i>Nežēlīga kontrole</i> <i>Baiļu uzturēšana</i>	<i>Strict instruction</i> <i>Teaching correct Soviet terminology</i> <i>Commands to do</i> <i>Cruel control</i> <i>Maintenance of fear</i>
Diskursa intensifikācijas un mīkstināšanas stratēģija/ Intensification, mitigation	<i>Diskurss tiek intensificēts ar skolu un skolotāju nosaukšanu, pozitīvajiem un negatīvajiem piemēriem</i> <i>Pavēļu un aicinājumu stils</i>	<i>The discourse is intensified by naming schools and teachers, giving examples of positives and negatives</i> <i>The style of commands and callings</i>

Diskursa stratēģiju īstenošana/Implementation of discourse strategies «Bez skaistas maskas» by Andrejs Dripe

Stratēģija/Strategy	Rezultāti/Results	
Nosaukšanas stratēģija/Nomination	<i>Instrumentālās lomas: skolotājs, konkrēta mācību priekšmeta skolotājs, direktors, inspektors, pionieru vadītājs</i> <i>Konkrētu skolotāju raksturojumi: dzērājs, idiots, čekas ziņotājs...</i>	<i>Instrumental roles: teacher, subject teacher, director of school, inspector, pioneer leader</i> <i>Characteristics of specific teachers: drinker, idiot, KGB' agent...</i>
Apgalvojuma stratēģija/Predication	<i>Skolotāja motivācija: patīk darbs, ir dzīvoklis, bezmaksas elektrība un malka, neiesauc obligātajā dienestā</i> <i>Skolotāja demotivācija: grūts darbs, varas attieksme, daudz sabiedrisko pienākumu, slikti dzīves apstākļi, maza alga, bērnu zemais zināšanu līmenis un nevēlēšanās iet skolā, nabadzība, slikta skolu pārvalde</i> <i>Lauku vide, lauku skolas vide, rajona izglītības sistēmas vide</i>	<i>Teacher motivation: likes work, has an apartment, free electricity and firewood, does not enlist in compulsory service</i> <i>Teacher demotivation: hard work, attitude of power, a lot of social and political responsibilities, poor living conditions, low salary, low level of knowledge of children and reluctance to go to school, poverty, poor school management</i> <i>Rural environment, rural school environment, district education system environment</i>

Diskursa stratēģiju īstenošana/Implementation of discourse strategies

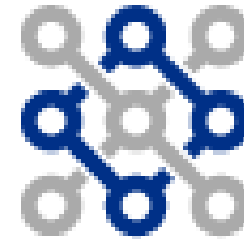
Stratēģija/Strategy	Rezultāti/Results	
Argumentācijas stratēģija/ Argumentation	<i>Labākā iespējamā profesija, lai nodrošinātu ģimeni</i> <i>Labākā iespēja strādāt ar sliktu izglītību</i> <i>Šaubas par iespēju strādāt profesijā</i>	<i>The best possible profession to provide for family in post-war Soviet Latvia</i> <i>The best opportunity to work with a bad education</i> <i>Doubts about the possibility to work in the profession</i>
Perspektivizācijas un diskursa reprezentācijas diskursīvās stratēģijas/ Perspectivization, framing or discourse representation	<i>Personiskās pieredzes stāsts</i> <i>Pretenzija izstāstīt patiesību</i>	<i>A story of personal experience</i> <i>Claim to tell the truth</i>
Diskursa intensifikācijas un mīkstināšanas stratēģija/ Intensification, mitigation	<i>Ironija</i> <i>Vieglprātīgs stāstījums</i> <i>Stereotipizācija</i>	<i>Irony</i> <i>Frivolous narrative</i> <i>Stereotyping</i>

- Ideoloģiski un instrumentāli idealizētā rāmētā un reālā latviešu lauku skolotāja staļinisma periodā diskurss/Discourse of Ideologically and Instrumentally Idealized Framed and the Real Latvian Teacher in Rural Schools under Stalinism

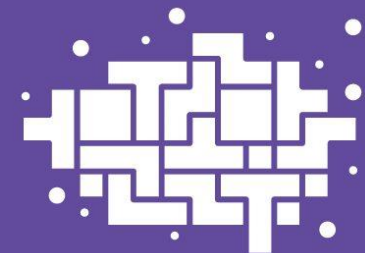
References

- Bleiere, D. (2013). Vispārējās izglītības sovjetizācija Latvijā: padomju cilvēka veidošana mācību procesā (1944–1964), *Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls*, 1, 103–137.
- Builis, A. (red.). (1977). *Skola Padomju Latvijā*. Rīga: Zvaigzne.
- Ķestere, I., Krūze, A. (eds). (2013). *History of Pedagogy and Educational Sciences in the Baltic Countries From 1940 to 1990: An Overview*. Riga: RaKa.
- Ķestere, I., Kalke, B. (2018) Controlling the image of the teacher's body under authoritarianism: the case of Soviet Latvia (1953–1984). *Paedagogica Historica*, 54:1-2, 184-203, DOI: [10.1080/00309230.2017.1358289](https://doi.org/10.1080/00309230.2017.1358289)
- Ķestere, I., Stonkuvienė, I., Rubene, Z. (2020). The New Soviet Man With a Female Body: Mother, Teacher, Tractor Driver. *Acta Paedagogica Vilnensia*, 45, 97-109. DOI: 10.15388/ActPaed.45.6.
- Lõhmus, M. (2002). *Transformation of Public Text in Totalitarian System. A Socio-Semiotic Study of Soviet Censorship Practices in Estonian Radio in the 1980s*. Turku: Turun Yliopisto.
- Mertelsman, O. (2012). *Everyday Life in Stalinist Estonia*. Peter Lang.
- Mickiewicz, E. P. (1981). *Media and the Russian Public*. New York: Praeger.
- Schramm, W. (1953). The Soviet Communist Theory. In: Siebert, F. S., Peterson, T., Scramm, W. *Four Theories of the Press*. Urbana; Chicago: University of Illinois Press. P. 105–147.
- Wodak, R., Meyer, M. (eds). (2009). *Methods of Critical Discourse Analysis*. Los Angeles: Sage.

**80th International Scientific
Conference of the
University of Latvia 2022**

Thank You!

FLPP

FUNDAMENTAL AND
APPLIED RESEARCH
PROJECTS